

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Хмельницький національний університет
Інститут професійно-технічної освіти НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
Інститут педагогіки Академії спеціальної педагогіки ім. Марії Гжегожевської
Університет технологічно-гуманістичний ім. Казимира Пуласького

ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Тези доповідей ІХ міжнародної
науково-практичної конференції

9–10 листопада 2017 р.

Присвячується пам'яті Ігоря Каньковського

Хмельницький

УДК 378.14:159.923
ББК 74.48:88.3
П84

*Рекомендовано до друку рішенням науково-технічної ради
Хмельницького національного університету,
протокол № 11 від 25.10.2017*

Представлено тези доповідей учасників ІХ міжнародної НПК «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи». Розглянуто теоретико-методологічні засади цієї проблеми в умовах ринкової економіки, психопедагогіка у професійному становленні особистості, теоретичні та методичні засади підготовки вчителя трудового навчання та технологій; педагога професійного навчання; вітчизняний і зарубіжний досвід професійної освіти та навчання особистості; андрагогічний підхід до професійного становлення особистості; здоров'я, фізична культура та спорт у становленні особистості; забезпечення якості професійної та вищої освіти.

Матеріали, що включені до збірника, подані в авторській редакції.

Редакційна колегія:

Ничкало Н. Г., д-р пед. наук, проф., дійсний член НАПН України;
Скиба М. Є., д-р техн. наук, проф., чл.-кор. НАПН України;
Радкевич В. О., д-р пед. наук, проф., дійсний член НАПН України;
Лук'янова Л. Б., д-р пед. наук, проф.; **Коберник О. М.**, д-р пед. наук, проф.;
Бідюк Н. М., д-р пед. наук, проф.; **Базиль Л. О.**, д-р пед. наук, доц.;
Андрощук І. П., канд. пед. наук, доц.; **Герніченко І. І.**, канд. пед. наук, доц.

Відповідальний за випуск: Ничкало Н. Г., д-р пед. наук, проф.,
дійсний член НАПН України

П84

Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи :
тези доп. ІХ міжнар. наук.-практ. конференції (м. Хмельницький,
9–10 листоп. 2017 р.) / ред. кол.: Н. Г. Ничкало, М. Є. Скиба, В. О. Радке-
вич [та ін.]. – Хмельницький : ХНУ, 2017. – 266 с. (укр., рос., пол., англ.)
ISBN 978-966-330-301-7

Наведені тези доповідей науково-практичної конференції з проблем профе-
сійного становлення та перспективи розвитку вчителя трудового навчання і
технологій як професійної особистості, з детальним аналізом та урахуванням
різних аспектів цієї проблеми.

Для науковців, аспірантів та студентів ВНЗ, які вивчають сучасні проблеми
педагогічного та професійного становлення вчителя як професійної особистості.

УДК 378.14:159.923
ББК 74.48:88.3

ISBN 978-966-330-301-7

© Автори статей, 2017
© Хмельницький національний університет, 2017

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ
ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ,
ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ**

<i>Андрощук Ігор</i> Етнографічна практика в процесі підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій	122
<i>Андрощук Ірина</i> Самоосвітня діяльність майбутніх учителів трудового навчання та технологій	123
<i>Бохонько Євген</i> Використання засобів ІКТ у процесі професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів галузі автотранспорту	124
<i>Бурдун Віктор</i> Реалізація завдань учителів трудового навчання в умовах становлення нової української школи	126
<i>Васильєв Іван</i> Формування змісту педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів на засадах компетентнісного підходу	128
<i>Гузій Іванна</i> Конкурентоздатність майбутнього педагога професійного навчання – важливий ресурс його успішної діяльності..	129
<i>Горпинич Світлана, Зелінська Майя</i> Віртуальний клас для реальних учнів	130
<i>Гриценко Лариса, Поляков Сергій</i> Поняття графічно-дизайнерської компетентності у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних учених.....	131
<i>Дацюк Олександр</i> Предмети морально-етичного спрямування та особа викладача.....	133
<i>Кирилюк Інна</i> Використання технологій візуалізації навчального процесу у розвитку інформаційно-аналітичної компетентності викладачів ПТНЗ.....	137
<i>Клюд Олена</i> Методика викладання навчальних предметів з циклу професійного навчання	138
<i>Коберник Олександр</i> Формування професійно-ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів.....	140
<i>Корницька Лариса</i> Роль стилізації в навчальному процесі художника декоративного мистецтва	142
<i>Кравець Світлана</i> Проектна культура педагогів професійного навчання у контексті наукового осмислення	143
<i>Кулинич Олена</i> Розвиток інформаційної компетентності викладачів спеціальних предметів у закладах професійної освіти	145
<i>Курок Віра, Благосмилов Олександр</i> Обґрунтування поняття «предметно-перетворювальна діяльність» у трудовій підготовці учнів.....	146
<i>Лівишун Олександр</i> Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів технологій	147
<i>Мегем Євген, Дещенко Олександр</i> Синергетичний підхід до технологічної підготовки майбутніх учителів трудового навчання	149
<i>Медвідь Сергій, Галай Віталій, Литвинова Наталія</i> Фізико-математичний супровід предмета «Гідравлічні та теплові машини» у процесі підготовки майбутніх учителів трудового навчання	150
<i>Міщенко Олена</i> Використання етнодизайну у підготовці майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю	150
<i>Нерода Наталія, Деліта Інна</i> Упровадження інновацій у навчально-виховний процес професійно-технічних навчальних закладів	152
<i>Павич Ніна</i> Готовність учителів трудового навчання до інноваційної діяльності.....	153
<i>Романова Ганна, Мельник Оксана</i> Інноваційні технології практико-орієнтованої підготовки викладачів для закладів професійної освіти в університетах Німеччини	156

курсі підготовки. За його допомогою моделюють процеси збирання й розбирання агрегатів автомобілей. Завдяки заміні досліджуваного об'єкта на математичну модель формують задачу на вивчення та проведення аналізу параметрів математичним апаратом. Це дає змогу схарактеризувати параметри об'єкта в різних умовах, передбачити майбутній результат дослідження.

Для моделювання технологічних процесів використовують систему «Технопро», що є програмним продуктом, розробленим фірмою «Вектор» (автор – Ліхачев Андрій Андрійович), розповсюджуваним АТ «Топ Системи». Система «Технопро» призначена для проектування маршрутних, операційних та операційних технологічних процесів (ТП). Проектування можливе в діалоговому, напівавтоматичному й автоматичному режимах. Система дає змогу використовувати поєднання цих режимів. Можна, наприклад, одні технологічні процеси проектувати в діалоговому режимі, інші – у напівавтоматичному, а треті – в автоматичному режимі. Систему застосовують для проектування не тільки технології механічного оброблення, а й технології збирання, зварювання, термообробки та ін. Інформаційний фонд системи містить чотири взаємопов'язані бази даних: базу конкретних ТП, базу загальних ТП, базу умов і розрахунків, інформаційну базу.

Вхідна інформація для проектування ТП може бути введена вручну в діалоговому режимі, а також, що вигідно відрізняє цю систему від інших, може бути отримана із заздалегідь виконаних електронних креслень. Вихідна інформація представлена у вигляді різних технологічних документів: технологічних карт, карт ескізів, карт контролю тощо. Ці документи спочатку формуються власною системою, а потім за необхідності можуть бути скореговані користувачем у діалоговому режимі. Система розроблена на основі реляційної бази даних «Microsoft Access» і функціонує під управлінням операційних систем сімейства «Microsoft Windows». Її встановлюють на окреме робоче місце, а також у локальній обчислювальній мережі. При професійній підготовці майбутніх інженерів-педагогів галузі автотранспорту використовують такі засоби ІКТ: «SolidWorks», «MathCad», систему «Технопро»; пакети прикладних програм «MS Office»; програмне забезпечення «MatLab», «GPSS World», «AutoCAD», «Pro/Engineer», «Unigraphics», «SprutCAM», «NX CAM», «ABAQUS», «ANSYS», «NASTRAN» та ін.

БУРДУН ВІКТОР

Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка (м. Старобільськ)

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Згідно з новим законом України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві і цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності і громадянської активності.

Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробутом та здоровим способом життя; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність; інші компетентності, передбачені стандартом освіти [1]. Крім основних компетентностей закон визначає ще такі: творчість, ініціативність, вміння оцінювати ризики, приймати рішення, вирішувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими.

Відповідно вчитель трудового навчання, разом з іншими вчителями загальноосвітнього навчального закладу, повинен формувати в учнів визначені законом України «Про освіту» компетентності. І саме у вчителя трудового навчання є найбільше можливостей для формування цих компетентностей, так як предмет трудове навчання є прикладним, який дозволяє на практиці формувати ці компетентності.

Розглянемо напрями роботи вчителя трудового навчання з формування деяких компетентностей.

Трудове навчання і виховання є одним з напрямків всебічного розвитку учня. Вчителю трудового навчання важливо сприяти тому щоб цей розвиток гармонійно вписувався в загальну структуру особистості сучасного громадянина України. Трудове виховання також буде сприяти соціалізації особистості, так як людина, яка вміє працювати корисна для родини і держави. На уроках трудового навчання якнайкраще можливо сформувати любов та бережливе ставлення до навколишнього середовища. Працьовитість, яка розвивається найкращим чином саме на уроках трудового навчання, буде сприяти прагненню учнів до самовдосконалення і навчання впродовж життя. Вчитель трудового

Завдання разом з вчителями інших предметів повинен формувати у учнів готовність до свідомого вибору та самореалізації, особливо в професійній діяльності. Це завдання завжди стояло перед вчителем трудового навчання. Виконуючи різні практичні завдання під час уроків трудового навчання у учнів виховується відповідальність і трудова активність.

Працюючи з підручниками, шукаючи інформацію в мережі Інтернет для проектів, обговорюючи з однолітками і вчителем учні набувають додаткових навичок володіння державною мовою, особливо такої її складової, як технічна термінологія. Те саме можна сказати про іноземні мови. Інструкції до обладнання, інструментів, обладнання, яке виготовлене за кордоном, відеоматеріал в Інтернеті про будову обладнання, технології обробки матеріалів тощо сприяють кращому засвоєнню іноземної мови.

Проводячи різні розрахунки під час підбору матеріалу, його розмічання, розрахунок собівартості виробу та багато іншого формують математичну компетентність учнів. Стосовно компетентності у галузі природничих наук, вчителю необхідно постійно показувати які відомості із природничих наук можна застосувати на практиці. Прикладів можна привести безліч: вплив вологості деревини на якість виробу, процес сушки деревини, вплив термічної обробки металів на їх властивості, різноманітні технічні процеси в кулінарії тощо. Формування компетентності в галузі техніки і технологій – це пряме завдання вчителя трудового навчання. Працюючи з учнями з матеріалами природного і штучного походження вчитель трудового навчання може формувати певні аспекти екологічної компетентності, а саме, він може розповісти про вплив матеріалів різного походження на здоров'я людини, про реалізацію відходів промисловості і сільського господарства тощо. Вже зазначалось про роботу в мережі Інтернет з пошуку інформації для проектів і обговорення їх в класі. Це сприяє також формуванню інформаційно-комунікаційної компетентності. Додаймо також створення реклами виготовлених виробів, розміщення її в мережі Інтернет і просування виробів на ринку продажів, спілкування з постачальниками матеріалів і потенційними покупцями продукції. Ці навички можна сформувати саме на уроках трудового навчання. Ці навички і вміння прорахувати собівартість виробу, податки будуть сприяти формуванню підприємливості та фінансової грамотності. Саме на уроках трудового навчання можна на практиці сформувати вміння оцінювати ризики, приймати рішення, вирішувати практичні проблеми. Вивчаючи традиції декоративно-ужиткового мистецтва українського народу та народу світу, особливо практично, учні долучаються до великого культурно скарбу рідної України і всього світу. Особливо необхідно звернути увагу на формування таких компетентностей як інноваційність і творчість.

На мою думку країні необхідно рухатися в бік розвитку інноваційних технологій, тому саме на уроках трудового навчання необхідно знайомити учнів з сучасними технологіями. Для цього школи повинні бути оснащені сучасними інструментами, обладнанням, пристосуванням, програмними засобами, підручниками з сучасним контентом. І ця проблема повинна вирішуватися на державному рівні. Перш за все необхідно розробити перелік оснащення навчальних майстерень. Він повинен бути ориєнтованим але передбачати максимально можливі варіанти оснащення майстерні. Потім визначитись з структурою (підприємством), яка буде відповідати за поставку обладнання в навчальні майстерні. На мій погляд це дуже важливе питання з точки зору безпеки учнів і відповідальності вчителя трудового навчання. Все обладнання, яке буде постачатись в школу, повинно бути сертифіковане, мати підвищений рівень безпеки і адаптоване для роботи на ньому саме учнів. Вчителі повинні пройти навчання з правил користування кожним з видів обладнання.

Сучасні майстерні, на мій погляд, повинні мати вигляд студій для технічної творчості. Їх необхідно оснастити різноманітними верстатами, бажано комбінованими, які б дозволяли учням реалізувати будь-які їх творчі задуми. В них повинні бути сплановані зони для різних видів творчості учнів.

Сучасний вчитель повинен вміти зацікавити учнів, захопити їх до творчої праці. Він повинен підібрати такі проекти, які б були цікаві для учнів, соціально важливі, забезпечували їм можливість для творчості. Учні повинні бачити де вони зможуть застосувати набуті знання та вміння. Вчителю необхідно підібрати для кожного уроку завдання, які спираються на знання здобуті учнями на інших уроках і які можуть виникати в повсякденному житті, шукати яскраві приклади з реального життя. При виборі та виконанні проектів вчитель повинен створювати для учнів можливість проявити ініціативу, самостійно прийняти рішення, вирішувати проблеми. Вчитель трудового навчання повинен навчати учнів співпрацювати з іншими. Для цього необхідно організовувати парні і групові проекти.

Для ефективної роботи сучасному вчителю трудового навчання необхідне бажання працювати, постійно підвищувати свою кваліфікацію, володіння різними технологіями обробки матеріалів, володіння новітніми педагогічними і цифровими технологіями.

Таким чином ми бачимо що роль вчителя трудового навчання в формуванні ключових компетентностей учнів загальноосвітньої школі дуже важлива і сподіваємося на те, що вчителі трудового навчання внесуть свою лепту у формування гідних громадян України – майбутнього нашої держави.

Література

1 <https://goo.gl/frgaul>

Наукове видання

ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Тези доповідей
ІХ міжнародної науково-практичної конференції,
9–10 листопада 2017 р., м. Хмельницький
(українською, російською, польською та англійською мовами)

Технічний редактор: *Яремчук В. С.*

Комп'ютерна верстка: *Чопенко О. В.*

Художнє оформлення обкладинки: *Станіславова О. В.*

Підп. до друку 1.11.2017. Ум. друк. арк. – 31,27. Обл.-вид. арк. – 30,95.
Формат 30×42/4, папір офсетний. Друк різнографією.
Наклад 200, зам. № 209/17

Віддруковано в редакційно-видавничому центрі ХНУ.
29016, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 7/1
Свідоцтво про внесення в Державний реєстр, серія ДК № 4489 від 18.02.2013 р.